

૧૭

જીવન

III ૩૧૭
૧૬૯૦

નાજની પઠાનનો કિસ્મો.

જુના મથે ડાપરથા

સરથે શોખીલા સવનામે વાસ્તે

ઝંપાવી પ્રસિધ્ધ દસ્તાર.

શા. દીલાભાઈ દલપતરામ.

— ❦ —

અમદાવાદ મધ્યે.

“અમદાવાદ સમાચાર” પ્રેસમાં શા. ડીલા

ભાઈ દલપતરામે છાપ્યું.

આવૃત્તિ ૧ હી

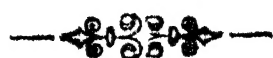
પ્રિત. ૨૦૦૦

પ્રમાણ ૧ લો

સને ૧૮૯૧.

કિંમત ૦-૨-૦

નાજની પઠાનનો કિસ્સો

- સેના હુમ રખકું હે દાદમ મુદામ;
કયા જુસ્ને પેદા સખી ખાસો આમ. ૧
- વો સફારો ધફારો એજત તઆલ;
વો રખકો ખાલીક વો જુલ જસાલ, ૨
- ખલકમે ઉજલા મોહોમદ રસુલ;
હુવા દિન જુસ્કા ખકાપર કબુલ. ૩
- ખલીફે મોહોમદકે હે ચાર ચાર;
અબુયકર સીદીક હે ચાર ચાર. ૪
- દુયમ ચાર ઉનકે હે આદલ ઊમર;
અદલકે ઉપર જુસ્ને જાંધી કમર. ૫
- સુયમ ચાર ઉસમાન હેગે વલી;
શુખયતે સાહેબ હે ચારમ અલી. ૬
- હસન ચાર હુશન હે નખીકે રતન;
ખીખી ફાતીમાકે વો હે જનોતન. ૭
- જેને આલો અસખાખ ઉપર તમામ;
ગુજુલ ઉનપે રહેમત હો હકી મુદામ. ૮
- ઉનકા સતક ખાના હમીદ ફકીર;
ફુઝખમે ઉસીકે વો હે દસ્તગીર.

- સામ બાદ બોલુ મેં દીગર બયાન;
બનાઉં ચંદ શહેરમે દિદી જબાન. ૧૦
- હકીકતકુ બહેર કર મેં અયાન;
હીજબે મિજલુકા બોલુ બયાન. ૧૧
- સુનાઉં મેં એક શહેર સુરત અંદર;
જો બસ્તા તાપીકે કીનારે ઉપર. ૧૨
- કિનારેપર શહેર બસ્તા હે ખુમ;
આજબ વહાંકે લે ગું હેમા સો રૂપ. ૧૩
- દો રસ્તે હવેલીયુંદી હથેલી કતાર;
અજબ શહેર બસ્તાહે જયુ ગુલબહાર ૧૪
- વરાં લોક આતે હે હરડારકે;
તરી ઓર ખુસ્કી દરીઆ પારકે. ૧૫
- જો મકકા મદીના હો દેદા બંદર
તી જરતકુ આતે હે સુરત અંદર. ૧૬
- કે મુખાવો છદાવો થીના પટન;
ઉસે છો ડકર વહાંકીયા હે વતન. ૧૭
- કે પુરવ વ પછમ વ દખન તમામ;
કે દિલ્લી ઓર લાહોર કસ્બર તમામ. ૧૮
- કેતે લોક તુકી ઓ રમી તમામ;
હે હિંદ સિધ હાબારકે બીજવાં. ૧૯
- અહોત ખસક હે વહાં ગુજરાતકી;

- હે એસી ખલક વહાં સોહર જાતકી. ૨૦
 વતન છોડ અપના વહાં રેડ ગયે;
 વો સુરત જાદરમે સો જાદર રહે. ૨૧
 ઝિરાદર વ ખહેનુકુ ભી લેકે તઈ;
 ગયે છોડ ફિર યાદ કરતે નહી. ૨૨
 વતન-છોડ આ ના કીયા વહાં કરાર;
 ભાઈ-ઝોર ભેનુ સને દીસ ઉતાર. ૨૩
 સુનો, યહાંસે બોલ્યાં મે દોકર ખયાં
 હકીકતકુ જાહેર કર. મેં અયા. ૨૪
 ખયાન અખ સૂનો તુમ સખી કાન ધર;
 હિંદુ ખહોત જાસ્તે હે સુરત અંદર. ૨૫
 ખડે માલદાર ઝોર તુજર હે;
 કે ફિર ઝોનો હામાનકે યાર હે. ૨૬
 હુસેન ઝોર તુ સા હે ળેસુમાર;
 જરીનેકે કપડે ગતે ખીચ હાર. ૨૭
 નાગર જાતમેં હે નિહાયદજમાલ;
 હશનકી તારાપતમે રોશનહી લાલ. ૨૮
 હિંદુકી ર. મ હે ખવકતે ફજર;
 નહાનેકુ અતી હયે તાપીકે ઉપર ૨૯
 ઉનુમેંશે એક નાજની ખુશ શીકલ;
 નથી શહેરમે કોઈ ઉસ્કી માંગલ. ૩૦

- જરીનુકે કપડે વા પોશાક પેહેના;
 લટક નાર ચલતીથી જયુ હુર એન. ૩૧
- પેશાનીકે ઉપરથી ઠીલા ધરે;
 ઉસે દેખ ઉડતે જનાવર પડે. ૩૨
- ચંદનકા ઉજલા ઉસી પાસ ગોહન;
 હાલે અપને ગલેમેં વોહ મલા મોહન. ૩૩
- હો લખ લાલ લાલીમેં લખરેજ થે;
 ગોયા શાહેદોશ કરમે જથે. ૩૪
- કે દંદાન ઊપર થે મોતી જડે;
 ઉજલા ઉસીકા જમીનપર પડે. ૩૫
- અજબ શીરકે ઊપર ખડે ખાલ થે;
 સુરત માલ ઊસકે અજબ ખાલ થે. ૩૬
- ચસમ ઊસીકે થે રો આહુ મિશાલ,
 લતાફતમે થી ખુબ સાહેબ જમાલ. ૩૭
- પાઝિં બીચ ઝાંઝરકી ઝમકાર થી;
 ગુજર ઉસ્કે આગે ગીફતાર થી. ૩૮
- ખરસ પાંજદાકી થી ઉસ્કી ઉપર,
 જવાનો કે દીલમે થા ઉસ્કા ગુજર, ૩૯
- નિકલ ધરસેં જો આતી અગર;
 કે જયું ચાંદ પુનમકા આવે નજર. ૪૦
- સુદર નાજની જબ નિકલતીબહારં;

- ઇશકખાજ ઉસપર થે કરતે નજર. ૪૧
 અજબ નાજની ખુબ સાહેબ હુશેન;
 લટક કર ઊઠાતી વો અપના ચરન. ૪૨
 નિજરકે ખાતર જવાના નિકલ;
 દેખે બહાર આકર સો ઊસ્કી શિકલ. ૪૩
 કેતે ખાગ બંદે વ બાંકે તમામ;
 નજરકું આતે વહાં પર મુકામ. ૪૪
 પઠાન એક વહાં દેહલીસે આયા વહાં;
 વો અજનાશ દીલીકી લાગા વહાં, ૪૫
 સુબેદારકે વો શો ખીદમતમે આયે;
 કોચા નજર સીરકાર સોગાત લાયે, ૪૬
 ભી નવાબને ઉસ્કી તાજમકી;
 ઉતરનેકો જગા સોતલીમ કી, ૪૭
 પઠાનને જય ઉસીકી તકરાર;
 દો માહે ઉપર ચંદ રોજ સુમાર, ૪૮
 વો રકતે ફજર શેર કરતા નિકલ;
 કે કંઈ રોજ પીછે મિલી એક શિકલ, ૪૯
 તભી ખાનને દિલમે થેહ કી ફીકર;
 કે નહાનેકું જતી હય તાપી ઉપર, ૫૦
 કસદ કરકે પીછે ઉસીકે ચલા;
 ઉસી નાજનીસે નહિયે મીલા. ૫૧

ભીં રસ્તેમેં વો નાજની ખુશ શિકલ;
 ચલી આતી આશકકુ કરતીં તકલ, ૫૨
 વો પંજોંકો ઝમ ઝમ બખતી ચલી;
 વો આશકકે દિલકુ જલાતી ચલિ. ૫૩
 પઠાન નાજનિ દેખ તાપી ઉપર;
 અકલ હોશ ઉસકા ચોરા સરખસર, ૫૪
 પાનિ પર વો કપડાં ઉતારન લગિ.
 હુશન નાજ અપના બતાને લગિ ૫૫
 ઊડહા સાદલા થા જે શિરપર જરિખ;
 જુદાકર બદનસે રખા બરજમિન, ૫૬
 લિકમખા જે અતલસકા કસકસ થા;
 સિને પરસે કર દુર નિચે રખા, ૫૭
 લિઆસ તન ઉપરશે દિયા અબ જુદા
 જમોન ઉપર દેખા જયુકે ઉમા ચંદા, ૫૮
 સિના થા ઉસિકા સો મખમલ મિશાલ;
 ભી થા મખમલીં ખીચ સોનેકે બાલ, ૫૯
 દોપિ સનાન સીને કે ગુલજર થે;
 જેશે ખીચ ખાગુકે અનાર થે, ૬૦
 વો અપને બદન શોભીં કપડાં ઊતર;
 નૂગે શીર અપસકો કરીં એક ખાર. ૬૧
 નદી ખીચ બકર નાહાને લમીં;

અપને શિરકે બાલોં લિગાને લગીં,	૬૨
પઠાન દેખતે તલ મલાને લગા;	
ખિરહ બિય દિલકું જલ્લાને લગા,	૬૩
નદીકે ઊપર ખાન બકર ખડા;	
નજર નાજનીં પર નિગારો ધરા,	૬૪
દેખા ખાન ઉસ્કા દિવાના હુવા;	
અકલ હોશ ઉસ્કા સ્વાના હુવા,	૬૫
અકલકી શમાકુ પવન જખ લગ;	
શમા ઉસ્કે હાથુમે રેહ નહિ સગા.	૬૬
અકલ આદમીકા સમેકે મિસલ;	
કરે આદમીકુ ઇશક બે અકલ,	૬૭
દીવાના હુવા દેખ ઉસ્કા જમાલ;	
ન દેખિ જગમે ઊસીકે મિશાલ,	૬૮
પઠાન અપના દિલમે કીયા ચે ફિકર.	
કે ઇશ નાજનીશે કરે કુછ હુમર,	૬૯
ઉસી વકત બે નાર નાહાકર ચતી;	
આંદર ઉસ જવાનકે હમો તલમલી.	૭૦
ઉસી પાસ બકર કીયા એ અરજ;	
કે એ નાશની સુન તુ મેરી ગરજ.	૭૧
દરહ દિલકા મેરે સૂનાઊ તુજે;	
સીના બોલ અપના બતાઊ તઝે.	૭૨

- સભી દિલકી ખાતાં કહૂં મેથે તાલ; ૭૩
 કે અંથે નાજની તુ હે સાહેબ જમાલ.
- મેરા દિલ તેરે પર હુવા હે ભવર; ૭૪
 તેરે બીન અકેલા મેં જાઝિં કીવર,
 તુજે છોડ મુજકો તો જાના નહીં,
 મુજે દિલ લાગાના કિસીસે નહીં. ૭૫
- તુ હે કિશકે લડકી મુજે દે બતા; ૭૬
 મેરા ઓર તેરા જ હુવા એ કથા,
 તુ હે શહજદી વયા હૈ પરી;
 તેરી નેન દેખે મેં જહુગારી. ૭૭
- ઇસકકા તુ ડલી ગલે બીચ દામ; ૭૮
 અકલ હોશ મેરા લુથયા તમામ,
 ઠિયા દીલકુ મેરે તુજપર ફિદા;
 પલક એક તુમસે ના હુગા જુદા, ૭૯
- મેરા આજ તુજસે પડા કામ હે; ૮૦
 તેરા દેઅના મુજકો આ ।મ હે,
 મનીમત તેરા બોલના એક સૂખન;
 તેરે બોનને પર ફિદા જાનો તન, ૮૧
- હુવહું ને બુલ બુલ તેરા બાગકા; ૮૨
 નીશાના હે દીવેપર તેરે દાગકા
 ચે સુન નાજની ને દીયા યુ જવાબ;

ગુસ્સે હોકે બોલી નખીશું શીતાબ. ૮૭

જવાબ નાજનીનો.

- અરે તુરત તું જ ઇલાંથી પરો;
 મૂઆ તું ધુતારા મને ક્યાં મલ્યા. ૧
 કે તેગબેગખાનને જ પડશે ખબર;
 જશે જીવ તારો ન રહેશે વકર; ૨
 તારો કેડો લેઇને જ તારે ઘરે;
 ઇલાં નહીં કારજ તારો સરે. ૩
 નિકલ જ ઇલાંથી મુવા તું તરક;
 નહી તો નદીમાં તુ થાશે ગરક. ૪
 મારો કેડે; મુક તું એ મુર્ખ પઠાન,
 નહીંતો તારો જશે આજ પ્રાણ. ૫

શવાલ પઠાન.

- પઠાનને કહા નાજનીકું પુકાર;
 તુઝે દેખકર મે હુવા બેકસાર. ૧
 ગઇ જાન મેરી તેરે હાથમે;
 લે જાગિમા મેં તુઝકું મે લાતમે. ૨
 ન કર જાહોત રસવાઇ અયે શુલ જાહન
 ફીદા હેમા તુજપર મેરા જનો તન. ૩
 તેરે પાસ કરવાહુ મં ઇલ્તેમાસ;

ન કર મેહર અપનેસે મુઝકો નિરાસ. ૪
 સીતાખીસે બોલો તમ એક સુખન;
 કેમુઝ નીમ ખીસમીલકુ હોવે અમન. ૫

જવાબ નાજની.

કહું છું જવાદે તું ઈહાંયી પઠાન;
 સમજ કેમ મેલી થયોછે અજાણ. ૧
 જો તેમ બેગખાન છે રોહરનો નવાખ;
 છુટાવશે તુને ને કરસે ખરાખ. ૨
 ગધેડે ચડાવી તુને મુકસે.
 તારી મુછ તોડી મોંમાં થુંકસે. ૩
 જગતમાં માન તારો રહેષે નહી.
 શિપાણો તને કોઈ કહેષે નહિ; ૪
 તું કયાનો છે રહેવાશી મુ ખ પઠાણ;
 જસે જીવ તારો ન રહેસે પરાણ. ૫

શવાલ પઠાન.

ગુસ્સે હોકે બોલા ગજબષે પઠાન;
 નહી જાણતી મુજકુ તુ એ અજાણ, ૧
 તુ ઉસ્કી હિમાયત મત મુઝે બતાય;
 કે નવાખલી મુજકો હયે જનતા. ૨
 તું બાતે બે કરતી સલી રડકી;

વો કયા પરમ તોડેગા મુજ પાંડકી. ૩
 મુજે જન જનેકી નહિં હે ફિકર;
 યહાંસે લેજાંગા તુજકુ ચકડ. ૪
 તું સુન નાજની મુજકુ મરના કપુલ,
 બિરાહસા જાંદગાની સો ભુલ, ૫
 ખુદા અબ રખેગા સો મેરી શરમ;
 તુ હોજ શીતાબીષે મુજપર કરમ, ૬
 મેં આશક હુવાહું સો તેરે ઉપર;
 ન જાઉંગા હરગીજ તુજે છોડકર. ૭

જવાબ નાજની.

કહા નાજનીને અરે બે ખખર; ૧
 તું ફાડીશ માથું હું જાઇશ ઘર.
 મારો કેડો પકડીને જાઇછ કયા,
 તેગબેગખાન છે જો સુખો યહાં. ૨
 એવી વાત સાંભળશે અહિનો નવાબ.
 તને ભુટીને લેશે કરશે ખરાબ, ૩
 મારા બાપ માને જો પડસે ખખર;
 તું થઇશ ભુડો ઘણો બેવર. ૪

- લલક કર પુકારા તભીયું પઢના;
 સુનેગા અગર બાપ તેરા બયાન. ૧
- સખી બાત કરી હે તું નાજની.
 હમારા ખુદા હે જો સાહેબ ધની, ૨
- તેરે બાપકી હે બોહત બદ શીકલ;
 અવલ દેખ ઉસ્કુ કરગા કતલ, ૩
- અરે નાજની સુન તુ મેરા સવાલ;
 તેરા બાપ તોડેગા બગલુંકા બાલ,
 નહીં કરતા તેરે બાપસે હું મે;
 તેરા બાપ ન આપયા મુજ તાખતસે. ૫
- ખુદાયે કયા હિંદ સેા હે જુલ જલાલ;
 ભરસા ઇસીકા મુજે કુલ હાલ, ૬
- તવકલ મેરા હે ખુદાકે ઉપર.
 ન જાંંગા હરગીજ તૂઝે છોડકર, ૭
- મગક છોડ ચલ અબ ચહાંશે સિતાબ;
 ઇશક ખીચ તેરે હૂવાડુ ખગાબ. ૮
- જલામત તુ આશકકુ અયે બેવકા;
 જલાનમે આશકકુ કુચ નહી નકા. ૯
- જલાયા જો લયલાને મુજનુકુ સન;
 તો લેલીવ મજનુ હુવ એક તન. ૧૦
- આખર લેકે લેલીકુ મજનુ ચલે,

કે માસુક લેલીસે મળનુ ખિન્ને ૧૧

જેશે નુર લાનુને મેહેની નવાલ;

મરે બાદ માશુક લેતા શબાલ, ૧૨

મહમદ થા આરીફ ઓદ ઓર મુકીમ:

મુકીમ ઓર આરીફ હુએ મુરતકીમ ૧૩

ફના કર આપસકુ ફના કર ઉસે

બકા બીચ ખાસીલ વે દોનુ હુવે. ૧૪

એસી ખાન આશકને માસૂકકો;

પિલે હે વે આખર હમ આગેશહો. ૧૫

જલ્લાનેમે આશકકુ હેગા અજબ;

એશા કયુ તું મુજકો હે કરતી ખરાબ.

કે આખરકે દીન પરસુ કર લે નજર;

સખત હે ક્રિયામત તુ કિજદાફિકર. ૧૭

ક્રિયામત સખુકે ઉપર આયગી.

જહનમમે જગાઓનુ પાયગી. ૧૮

જલગે જહનમમે સખ કાફરાં;

મુસલમાન જન્મમે પાવે અમાં. ૧૯

ઇસી વાસ્તે તુજકો કહેતાહૂ મે;

મુશલમાન હોજ તુ દીલજનરો. ૨૦

હુવાહુ દિવાના તેરી ચાલ પર;

નજર નાજની કર મેરે હાલ પર. ૨૧

તેરા બાગકા જો મેં બુલબુલ હુવા;
 અકલ હોશ અપના રવાન હુવા. ૨૨
 તેરે ગુલકી પોહોચી મગજમે હકાર:
 ફસા દામ તેરેમે ઓ એકબાર. ૨૩

જવાબ નાજની,

તું ઘેલો થયો છે ઓ મુરખ પઠન;
 સમજ કેમ મેહેલી થયોછે અજાણ, ૧
 મુરખ મુ તારો કરામતને;
 બુરા કેમ કહો છો હિંદુ જાતને, ૨
 હિંદુ જાતમાં છે શો મોટો ધરમ;
 નાગર જાત છે બધામાં ઉતમ. ૩
 ધરમ છે અમારો બધામાં સરસ.
 મુરખા કેમ જાણોછો અમને નરસ. ૪

શવાલ પઠાન.

કહા તખ પઠાતને કે સુન નાજની;
 કહુ મેં તુજકો સુન પદમની. ૧
 તુમારા ધરમ હે સખુમેં ખરાબ.
 જહનમમે તુઝકેં સો હોગા અજબ. ૨
 નાગર જાત હોગી બહોત બદશરમ;

કે બેઠીયે લેતે હે દામોદીરમ,	૩
નહી કામ એસા મુસલમાનમે;	
વો કરતેહે નેકી સો હર કામમ.	૪
કે દુનિવાંકી દોલત હે અરબાદ;	
કે ઉકબાકી દોલત હે હમેશા કુસાદ.	૫
ભાંવર હોકે તુજપર પો આયાહુમ.	
તેરે પર શો માયા લગાયાહુ મ.	૬
સજન તેરા નેનુકી લાલી દેખે,	
દિયા દીલમે તેરે સો હાથુમે ફેકે,	૭

જવાબ નાજની.

સુના નાજનીને ચે દે કરકે કાન,	
હયા મુકી ઘેલો થયોછે પઠાન.	૧
અરે ખાંન સાંભલ તૂ મહારી અરજ;	
સનેપાત છે ચાકે બીજો મરજ,	૨
હકીમ છે શેહરમ તબીબ પુછ તું.	
એસડ દેશે તને સનેપાતનું.	૩
સાચી વાત કહું છું ચાલ્યો જયરે;	
નહીતો માથુ તારૂ ઉડી જયરે,	૪
તુ ઘેહલો થયો છે ખરે બેઅકલ;	
ફરીછે આજ તારી માથાની કલ,	૫

સવાલ પઠાન,

કહા તખ પઠાનને સો હો બેહેબખ;
 ક્રિયા તેરી બ્રાહ્મણતને મુઝકો ખરાખ, ૧
 ગઈ પાસ તેરે હે મરી અકલ;
 અરે નાજની દેખ તેરી શિકલ, ૨
 શિકલ દેખ તેરી મે પુલ્લુલ હુવા;
 તેરે સાથ લાગી હે દીલકી મથા, ૩
 જોખન આવે તુઝસે વો તદમીર કર;
 આશક દોવે રાજસે તકદીર કર, ૪
 લીખા અજલમે વોહી હોવેગા;
 જીયાદા ન કમ ઉતમે કુછ હોવેગા, ૫

જવાબ નાજની.

તેરે હાથ આવવાની હુના નથી;
 હુ પુનુંહુ હનમાન મોટા જતી, ૧
 તેતો લાજ રાખેછે માહારી વણી;
 કે મહાદેવ જેવોછે મદારો ધની, ૨
 ન આવવાની હુજુ તાન હાદમાં,
 મુરખ જ તૂં બાધ્યા તારી વાટમા. ૩
 તેને માટે કહુંહુ તને એક વાત;
 ખરાખી ઉ ન કર પઠાન નેક જત, ૪

મારા સસરાજી છે ઘણું કામીવાળા;
તેને ગામ આખામાં કરશે ખરાબ. ૫

શવાલ પહાન,

તુ બસ કર ખાત અચે નાજની;
તેરે બાપ સસરાષે ડરતા નહી. ૧

તેરા બાપ સસરા ન ચહાંકા નવાબ;
નહી ઉસમે તાકત કે બોલે જવાબ. ૨

અબખૂશે ઉસ્કે મેં ડરતા નહી,
બિના મોત કોઈભી મરતા નહી, ૩

મરંગા અગર જો મેં કહી રબ,
વલેકીન તેરેહે ન હૂંગા જુદા. ૪

મરંગા તો તુજ કોભી લેજાઉંગા;
કે પનપારન હોકર સો જલ પાઝિંગા. ૫

ઇશક ખીચ મરના હે મુઝકો કબૂલ;
તો આશકકા મતલબ શો હોવેહૂસૂલ. ૬

મરંગા જો તેરે ઇશકકે ભીતર,
તો હોગા મેરા કામ સબ બુખતર. ૭

મે પરવાના હું તુજ શમાંકે ઉપર,
શમાંકે ઉપર જન દુગા મગર. ૮

તેરે પાસ મરના હે મુઝકો સવાબ;
વયા તુજકુ ચહાંશે લેજાઉંગા સીતાબ, ૯

જવાબ નાજની.

- અરે ખાન એવી ન કર વાતને;
 ન કદ વાત એવી તુ કેસર કને. ૧
- કેસર નામ ઉપરથી કેટલા જુવાન;
 સુરત રોહરમાંથી ગયો છે પસન. ૨
- કેશરને તમે આજ જવા દિયો,
 દયા હોય દોલમાં તો સમજિયો. ૩
- કેશરને જવા દે ને રાખો ભરમ;
 નહીતો અમારો ન રહેશે ઘરમ. ૪

શવાલ પઠાન.

- જફરખાન બોલા તુ સૂન અયે પરી;
 તેરી આત મુજકો લગી ખુશતરી. ૧
- તેરા નામ કેસર સૂના આજ મેં;
 કે જફર વ કેશર એક જાત હે. ૨
- કહે વાહ વાહ નામ કેસર તેરા.
 જફરખાન હે નામ રોશન મેરા. ૩
- કેસર જફરાને દોનું એક હૈ;
 તુમારા હમારા અશલ એક હે. ૪
- ભલા આજ તુને ખતાયા નિશાન;
 તુમારા હમારા ઇશમ એક જાન, ૫
- મેરે સાથ અબ તુમ સિતાબી ચલો;

કમરા મકી તૂમ ન ઝંવડા કરો. ૬

કસમ ખાકે ખેચ્યા હે તખ હાથકું; ૭

હશે તરફ અપને સુનો આતકું. ૭

કેશર જફરાની ગુલે શેલઉખર,

ગલે ખીચ રખુંમા કરકે સિતમાર. ૮

સદા મેરે દિલકા તૂ દિલદાર ચાર,

અરે જફરાની ગુલે ગુલદાર. ૯

જવાબ નાજની,

સમે રાખ મુરખ તારા હાથને;

આભડછેટ લાગેછે અમ જતને, ૧

તાપી પુન મેલુછુ હુ આજથી;

નહાવા ન આવુ ખીલીતુ લાજથી. ૨

લાગે લાજ મુને એવી વાતમાં;

ખાસક છુ કુ'વારી જતમાં. ૩

શવાલ પદાન,

કહા તબ પદાનને કે સુન-વાન ધર;

દીસી તોરે દિલમે નકર તું ફિકર. ૧

નાહનેકું આવે હે તૈરા બસા;

કે ખીચ હે તુજકું નાહાનાં બસા, ૨

ખાસી મોહોલ મેરીને ખાસે હરમ,

નિલાવે તુજે અખ કરકે ગરમ, ૩

વોહિ ભરકે પાના નિલાવે તુએ;
 બુલેમં બિઠાકર બુલાવે તૂએ. ૪
 કે હોજ વાડી હે ગ્રે ગાહોલમં;
 દેખો બામ બાડી શો ખુશ હાલમે, ૫
 વહાં ઘરમં લોંડી સુનો ચાર હે;
 સર; તેરી ખીજમતમેં હાજર રહે. ૬

જવાબ નાજની

બજે તારી લોંડી બજે તાર ઘર;
 અકરમી મુવા તુ અરે બે અજર. ૧
 બજે તારો બુલોને બજે તારો હરમ;
 મુઠી લાજ તેંતો મુવા બે શરમ ૨
 લોંડી હરમ તારો બતા ન પહાન;
 મારો કેટો મેલી દે એ અદગુમાન. ૩
 નામલ જતમાંછે એવી શરમ,
 નદીમાંછે નાહાવાનો મોટો ઘરમ. ૪
 નદીમાં નહાવાને હું આવતી,
 વિપત પડશે માંથે હું ન જોણતી, ૫
 કુંવારી છું બાળક વરસ બારની;
 કબીલામાં છું મોટા ઘરબારની. ૬

સવાલ પહાન,

કબીલા તેરાં મત મુએ બતા;

નાગર જાતશે કયા પશમ તુટતા, ૧
હજારોમેં બસ હું મે એકલા પઠાન;
પલક મારનેમે ઉડ્ડુ નિશાન. ૨

કતલ કરકે ઉનકે પીછે મં મર; ૩
મં મરનેકુ આયા અભી કયાં દર.
એસી જાંપ મરના મુઝે હે કબુલ;
ક્રિયા ઇશક તેરેને મુજકુ મલુલ, ૪
યાકીન મુઝે હરગીજ ન છોડુ તુઝે;
તેરે સાથ મરના સો હોગા મુઝે ૫
જવાબ નાજનીનો.

હરી નાથ પ્રભુ છે વાકે પઠાન,
કમરમાં કટારી ખમે છે કમાન, ૧
ધરમનાથ મહાદેવ આશાપુરી;
વિપત પડશે એવું હું ના જાણતી, ૨
અરે ખાન સાંભલ તું માહારો જીકર;
મં પુજ્યા છે દેવે ને ગ્રાટા પથર, ૩
તેણે લાજ રાખી છે મારી ઘણી;
વિપતથી મુકાવે એવા છે ઘણી, ૪
એવી વાત જાણી તું શુ અવશે;
માથુ તાર પલકમાં કપાઈ જશે, ૫
તેને મારે કહુ મુજને મુક તું;

એવાં કામ ભુકાથી ચુક તું. ૬

શવાલ પઠાને.

દિયા તખ પઠાનને સો યું કર જવાખ,
હિંદુકુ મુસલમાન કરના શવાખ ૧

સીતાખીશે કલમાં નખીકા કહો;
ફરામોશ દિલમેં જરા ના રહો. ૨

મુસલમાન જે હોવે તો પાવે સરક;
કુફર છોડ આવે નખીકે તરફ. ૩

તેરે ખાપ સસરેકી ચત કર;
મેર ધરકી આંદર તુ ચલ અયેશ કર.

જવાખ નાજની.

નાગરની જો હુ છુ ચબેલી માફત;
મુશમાન તમે છો હેયાના કહુત. ૧

અકલ હોશ તમમાં એ દેખી વાળી;
તમછો મોટાને હું છું નાની. ૨

ફીદા છે તારા પર એ મારો પરાન;
કરું આજ ખુરખાન મારો જીવન. ૩

કખીલા કુટુંબથી હું નોંખી પડી;
આપો મને દિલથી હવે દિલખરી. ૪

અરે ખાન સાંભલ તૂં માહારી અરજ;
પછે અસ્તરી તુમ ન કરના ગરજ. ૫

એવી વાતનો તમે કોલ દીયો;
તો કુસ્થાન છે તમપર મારો જીવો. ૬

શબાલ પઠાન.

કહા તખ પઠાનને કે લે કોલ તુ. ૧
સિતાબીસે કલમાં અમી બોલ તુ. ૧
તેરી જાત મુજકુ રાબી હે કબુલ,
વ નીયત તેરીકુ ન જાઉંગા બુલ, ૨
કસમ મુઝકુ ઉસ્ક જો વાહીદ ખુદા;
દુજે ઊનકુ હે જો નખી મુસ્તફા. ૩
મે બિનતુજ દીસીસે ન ચારી કરં.
તેરી યાદ દીલમે હમેશાં ધરં. ૪
કીયા કોલ હરગીઝ પીછે ન ફીરં;
ખુનાઓર નખીસે હમેશાં ડરં ૫
જીને અરસ કુરસી સીતાવે કરે;
ખગાકર ઉનુમે વેસારે જડે, ૬
ઉસીકે મં ફરમાનસે ન ફરં;
મે નામે ખુદાપર કુરબાન હૂં, ૭
યહી જાત મુન નાજની ખુશ હુધ;
મીયાં તારી ઊપર હુજ મુધ, ૮
તમારી એ વાદર ઓઢડો મુને;

- મંગાવી ડોલ ને બેસાડો મુને. ૯
- મુસલમાન મને કરો આજ તુમ;
મદ્યો આજથી મં મારો ધરમ. ૧૦
- તમારા મુલાંને તેડાવો તમે;
મુસલમાની શરતુ મતાવો મને, ૧૧
- પઠાનને એક વહી હથસી ગુલામ;
સુતો તુમકે ઉસ્કા થા યાકુત નામ, ૧૨
- પઠાનને સો યાકુતકુ યું કહા;
સીતાબીસે આખુનજીકો ખુલા; ૧૩
- કહો જકે આખુનજીકો સલામ,
બજા અરજ કરના એ મેરા તમામ. ૧૪
- જો તારાખ રમજનકી થી બીસમી.
વો થી નેક શાયત સુનો એક દીન. ૧૫
- એ હામીદ બસ તુતો બકવા ન કર,
પુરા કરકે તું કિસ્સા અલી જુદતર. ૧૬
- ન કર ઉસ્કે આગે જરા તું કલામ ;
નખીપર તુમ બજો દરદો શલામ, ૧૭
- વો હમિદકી કછમેં સુનો જદ ખુન,
વો ઉસ્કી સો અંજરમે બસ્કે ધુમ ૧૮
- કિસ્સો નાજની પઠાનનો તમામ પુરો.

નાહેરે સ્વર.

—૦૦૨૦૩૫૭—

આ ચોપડી તથા બીજાં દરેક જાતનાં
પુસ્તકો, અમદાવાદ સમાચાર છાપખાના
માં મળશે તથા સદેવંત શાવળી આડ બ
બની રશીક વારતા કુદા-ચોપાદ સાથે.

—૦૦૨૦૩૫૭—

